

Redovisning av enkät till kommunfullmäktiges ledamöter i Gagnef sommaren 2025

Föreningarna Bevara Mejdåsen, och Bevara Tryssjöberget skickade den 27 juni 2025 ut en enkät med 6 frågor till alla ledamöter och ersättare i Gagnefs kommunfullmäktige. Svarsperiod pågick till och med 22 augusti. En påminnelse skickades 14 augusti.

Alla eller nästan alla ledamöter i Kristdemokraterna (KD), Moderaterna (M), Kommunal samling (KOSA) och Sverigedemokraterna (SD) svarade. Samtliga dessa svarade att de skulle säga NEJ till vindkraftverk i kommunen.

Ingen ledamot i Centerpartiet (C), Socialdemokraterna (S), Liberalerna (L) eller Miljöpartiet (MP) svarade. En ledamot från Vänsterpartiet (V) svarade att ledamoten inte tänkte svara.

- **2 ledamöter från Kristdemokraterna** svarade på frågorna och partiet skickade dessutom ett mail:
"Vi har diskuterat frågan i KD Gagnef och tog ställning mot vindkraft för ett knappt år sen. Vår gruppleadare Anders Bengtsson har svarat på enkäten, resten av våra fullmäktigeledamöter står helt bakom hans svar."
- **2 ledamöter från Moderaterna** svarade på frågorna och partiet skickade dessutom ett mail:
"Jag (Jan Wiklund) har pratat med de i den moderata fullmäktigegruppen som inte har svarat på er enkät. De har meddelat mig att de står bakom de svar som jag har lämnat."
- **4 ledamöter från Kommunal samling** svarade på frågorna
- **1 ledamot från Sverigedemokraterna** svarade på frågorna
- **Ingen ledamot från Socialdemokraterna** svarade på frågorna och partiet skickade ett mail:
"Som svar på dina enkätfrågor hänvisar vi till tidigare debattinlägg i bl.a. Siljan News och Falu Kuriren samt på våra öppna sociala media. "
- **Ingen ledamot från Centerpartiet** svarade på frågorna och partiet hörde inte av sig.
- **Ingen ledamot från Liberalerna** svarade på frågorna och partiet hörde inte av sig.
- **Ingen ledamot från Miljöpartiet** svarade på frågorna och partiet hörde inte av sig.
- **Ingen ledamot från Vänsterpartiet** svarade på frågorna. Däremot skickade partiets ledamot ett mail och förklarade att de inte tänkte svara på frågorna.

Här följer en redovisning av frågor och inkomna svar

(med en fördjupning och bakgrund)

Fråga 1. Anser du att Gagnefs kommun bör säga nej till vindkraftsprojekt i kommunen, åtminstone under de närmaste fem åren?

Ja / Nej

Samtliga som avgett svar svarade att kommunen bör säga nej till vindkraftsprojekt i kommunen

Fråga 1 handlar om vindkraftverkens framtid generellt eftersom energipolitiken förändrats nationellt och det finns en osäkerhet rörande framtida elförbrukning.

Bakgrund: Det har funnits ett tryck från myndigheter som Energimyndigheten och Länsstyrelsen att kommuner ska tillåta vindkraftverk. Den nationella energipolitiken är dock omlagd samtidigt som det uppenbarar sig att storskaliga vindkraftsindustriområden innebär osäkerhet med allt från ekonomi, ljud/ljus och minskade fastighetsvärden redan vid 8 kilometer från vindkraftverken. Det är även högst oklart om elförbrukningen kommer att öka enligt tidigare prognoser då HYBRIT och andra elintensiva försök med vätgas tycks bli svåra att genomföra eller drar ut på tiden. Elen behöver dessutom finnas på exakt den plats vid exakt det tillfälle den ska användas. Det vill säga, trots att Sverige producerar väldigt mycket mer el än vad vi förbrukar menar energiintensiv industri att de inte vågar etablera sig då elsystemet inte kan garantera el året runt, dygnets alla timmar. Det så kallade effektbehovet är ett bekymmer som behöver ses över först och har högre prioritet att åtgärda innan ytterligare storskalig intermittent kraftproduktion etableras.

Fråga 2. Skulle du rösta ja eller nej till dom fyra platser exploatörerna siktat in sig på? Mejdåsen, Hissberget, Långsberget och Tryssjöberget?

(Svarar du ja betyder det att du kommer rösta ja på minst 1 av dessa industriområden.

Svarar du nej betyder det att du kommer rösta nej på samtliga.)

Ja / Nej

Samtliga som avgett svar svarade att kommunen bör säga nej till alla dåvarande fyra platser

Fråga 2 handlar om risken valda politiker ser med att ställa orter mot varandra i kommunen.

Bakgrund: Officiellt är det två bolag som projekterar för att bygga storskalig vindkraftsindustri på fyra berg i kommunen. Ett femte, Fortum, är på gång söder om Mockfjärd. Platserna bolagen siktat in sig på är mycket lika i sin karaktär. Gemensamt är att de kommer att påverka fastboende, fritidshusägare, djur, natur och hela kommunens profil. Att ställa det ena berget mot det andra eller den ena orten i kommunen mot den andra riskerar skapa generationer av inneboende konflikt mellan kommuninvånare.

Fråga 3. Finns det några platser i kommunen där du anser att vindkraft är lämplig att etablera?

Ja / Nej

Samtliga som avgett svar svarade att det inte finns några lämpliga platser i kommunen

Fråga 3 handlar om huruvida det ändå kan finnas lämpliga platser trots att moderna vindkraftverk är mycket höga och reglerna inte moderniserats.

Bakgrund: När en väg ska byggas eller en normal industri etableras som kräver bygglov finns kriterier att hänvisa till. Hur nära en väg den får byggas från en fastighet eller vad som gäller för att ett bygglov ska beviljas framgår i olika lagar och regler. Vindkraften är svårare. Det enda krav som finns är att det inte får bullra mer än 40 dbA vid husvägg, och de reglerna är mycket gamla. Så gamla att vindkraftverken inte var högre än 40 meter på många platser. Det finns däremot inget om minsta avstånd till människor, inget om lågfrekvent ljud som är erkänt hälsovådligt och inget om brand eller iskast från 300 meter höga vindkraftverk. Därmed blir det subjektivt och politiken måste avgöra huruvida vi ska tillåta vindkraft i kommunen. Vad är en lämplig plats för vindkraft egentligen - Till havs svarar många, men elkablar till havs är dyrt. Att vindkraftverk i Skåne eller Gotland accepteras är inte så konstigt. När de första kom var de ca 40 meter höga. I Gagnef vill exploatörer uppföra upp till 300! meter höga vindkraftverk. Finns det lämpliga platser för sådana konstruktioner i Gagnef?

Fråga 4. Tycker du att kommunen aktivt ska försöka få storskaliga vindkraftsetableringar till Gagnef trots att så många bolag som försöker sälja el från vindkraftverk i Sverige förlorar pengar år efter år?

Ja / Nej

Samtliga som avgett svar svarade att kommunen inte bör jobba för att få storskalig vindkraft till kommunen.

Fråga 4 handlar om konsekvenser för kommuner och markägare vid olönsam vindkraft
Bakgrund: Det finns ett tryck från till exempel Länsstyrelsen och vindkraftsbranschen själva att låta ansökningarna gå till miljöprövning. Samtidigt görs mycket stora förluster i branschen. Projekterande bolag som Galileo och Vasa vind gör stora vinster men de uppför sannolikt endast vindkraftverken och säljer sedan vindkraftsindustriområdet vidare. När ett annat bolag ska försöka sälja el från vindkraftverken uppstår problemen. Mängder av kommuner som Karlstad och Gävle har tvingats ta över privat byggd vindkraft och gör stora förluster år efter år. Under 2023 gjorde svenska vindkraftsbolag 4.6 miljarder kronor i förlust. I DN kunde vi 12 maj 2025 läsa: "Nya regleringar från Svenska kraftnät har skapat en **ekonomisk mardröm för vindkraften** – och får vindkraftsbolag att stänga av sina kraftverk"

Risken är att kommuninvånare och markägare får stå för driften av väldigt olönsam vindkraft och dessutom tvingas demontera, sanera och i möjligaste mån återställa marken från betong, stål, plast.

Fråga 5. Känner du att du har tillräcklig kunskap för att rösta JA eller NEJ till de olika etableringarna?

Ja / Nej

Samtliga som avgett svar svarade att de har tillräcklig kunskap i frågan

Fråga 5 handlar om att vindkraft vid första anblicken kan vara lätt att säga ja till. Så har det också varit historiskt, men frågan är ofta mer komplicerad än vad projekterande företag vill göra gällande.

Bakgrund: Allt fler kommuner röstar nej till vindkraft. Flera tar också dialogen tidigt med exploateringsbolagen och stoppar försöken innan allt för mycket tid och pengar läggs ner och oro bland kommunens medborgare slipper skapas. Vindkraftsbranschen lovar i sin kommunikation allt från mängder av arbetstillfällen till att kommunerna ska få pengar och föreningslivet ska blomstra. Samtidigt finns en stor opinion. Föreningar som faktiskt samlar fakta bildas. Argument som kraftigt sänkta fastighetspriser, huvudvärk orsakade av lågfrekvent buller är exempel där allt fler forskningsresultat publiceras. En livsmiljö som är förknippad med lugne, mörker och tystnad riskerar ersättas av ljus, ljud och skuggor från 300 meter höga verk året runt, dygnets alla timmar. En för kommunen så avgörande fråga som kommer att påverka minst en generation, förmodligen många fler kräver stor och bred kunskap på många olika plan innan den kan avgöras.

Fråga 6. Anser du att vi borde folkomrösta gällande vindkraften i Gagnef kommun?

Ja / Nej

Två ledamöter från KOSA anser att en folkomröstning bör genomföras. Alla övriga som avgett svar svarade att vi inte bör folkomrösta i frågan

Fråga 6 handlar om Gagnef bör låta befolkningen folkomrösta.

Bakgrund: Vissa kommuner menar att en folkomröstning krävs vid så stora ingrepp som eventuell storskalig vindkraftsindustri skulle ge. I till exempel. Orsa kommun initierades en folkomröstning om vindkraft 2024 där alla partier lovade följa utfallet men exploatören drog då tillbaka sin ansökan så folkomröstningen genomfördes aldrig.